

Herijking

Uitvoeringsplan aanpak ondermijning 2026-2028

Wat hebben we gedaan,
wat leverde dat op en
hoe gaan we verder?

Inhoud

Inleiding

Buitengebied

Drugs

Mensenhandel

Criminogene branches

Vastgoedfraude

Zorgfraude

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Inleiding

'We zijn los'. Integrale controles, Bibob-onderzoeken, erfbezoeken, bewustwordingssessies, informatiedeling met netwerkpartners, samenwerken met nieuwe partijen, schouwen van bedrijventerreinen, de wijken in. Allemaal om ondermijnende praktijken in de gemeente Groningen te voorkomen. Cluster ondermijning is op volle sterkte. Het team staat, de thema's zijn bepaald en inmiddels ligt er een gedegen basis van samenwerkingsverbanden, zowel binnen de gemeente als met netwerkpartners. Er wordt samen gewerkt, niet alleen op papier, maar ook op straat.

En met de ondertekening van 'de Groningse norm' is ook de regionale samenwerking in een volgende fase gekomen. Groninger gemeenten, de Provincie en de waterschappen slaan de handen ineen. Met elkaar zorgen we ervoor dat vergunningen, subsidies en aanbestedingen niet worden misbruikt. Door samen op te trekken lopen criminelen in heel Groningen tegen dezelfde hordes aan. Zo houden we samen onze provincie veilig en leefbaar.

In dit document herijken we ons gemeentelijke Uitvoeringsplan ondermijning 2023-2026. Hebben we gedaan wat we hebben beloofd enkele jaren geleden? Wat zijn de resultaten van ons werk? En we kijken vooruit; wat gaan we de komende jaren, dat wil zeggen van 2026 tot 2028 nog meer doen?

De rapporten Groningse Praktijken (2022) en Ondermijning in het Ommeland (2023) lieten een duidelijke opgave zien wat betreft de aanpak van ondermijning. De interventies uit het Uitvoeringsplan waren enerzijds gericht op het aanscherpen van bestaande bestuurlijke mogelijkheden zoals de integrale controles en het toepassen van de Wet Bibob. Anderzijds hebben we onszelf uitgedaagd om, samen met bestaande en nieuwe netwerkpartners, informatie over mogelijke ondermijningspraktijken bij elkaar te brengen. Wie heeft welke ondermijningssignalen, hoe brengen we die bij elkaar, wat betekenen ze en wat gaan we er aan doen? En dat is precies het proces waar we middenin zitten: signalen verzamelen en analyseren. Om vervolgens elke keer opnieuw de balans te zoeken tussen ingrijpen en voorkomen. Onze focus ligt op preventie en het voorkomen van herhaling. Daarom zetten we ook vol in op bewustwording. Zo werken we aan een bondgenotennetwerk, een informeel netwerk van inwoners en ondernemers die signalen van ondermijning herkennen en bereid zijn deze te melden, Groningers die met ons meedenken en samen met ons de gemeente leefbaar en veilig houden.

Komende jaren buigen we ons, naast de in deze herijking beschreven activiteiten, ook over enkele thema-overschrijdende vraagstukken:

Leeswijzer

In deze herijking beschrijven we wat er in 2023, 2024 en de eerste helft van 2025 op alle ondermijningsthema's is gedaan en wat dat heeft opgeleverd. Ook staan de toegezegde interventies uit het Uitvoeringsplan 2023-2026 nog een keer kort benoemd. Vervolgens geven we per thema aan welke activiteiten we de komende jaren uitvoeren. Deze borduren in belangrijke mate voort op de interventies uit het Uitvoeringsplan 2023-2026.

- ✓ **Hoe maken we inzichtelijk of onze werkzaamheden het juiste effect hebben?**
- ✓ **En we houden voortdurend aandacht voor bewustwording van signalen van ondermijning door weerbaarheidsbijeenkomsten te organiseren. Dit doen we voor verschillende afdelingen binnen de gemeente.**

We werken de komende jaren verder aan de ingezette interventies uit het Uitvoeringsplan, vanuit de opgebouwde basis.

Buitengebied

In het buitengebied is vastgoed (agrarisch vastgoed en bedrijfspanden) relatief goedkoop en het gebied is anoniem. Dat maakt het buitengebied een ideale omgeving voor drugsopslag, drugsvervoer en drugsproductie en andere criminele activiteiten.

Belangrijkste bevindingen

- 🚩 Weinig tot geen concrete signalen van criminele activiteiten in het buitengebied.
- 🚩 Geen enkele agrariër geeft aan te zijn benaderd door een criminele organisatie.
- 🚩 Veel waardering bij agrariërs voor de erfbezoeken.
- 🚩 Een goede basis gelegd voor een toekomstig bondgenotennetwerk in het buitengebied.

144

agrarische bedrijven
in het buitengebied bezocht

Buitengebied

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- ✎ We maken een informatiebeeld van het buitengebied op basis van data over onder meer (leegstand van) vastgoed, meldingen en incidenten en informatie van netwerkpartners, bewoners en brancheorganisaties.

Wat hebben we gedaan?

- ✓ Ons zicht op het buitengebied was tot voor kort beperkt. Daarom hebben we vorig jaar de handen ineengeslagen met netwerkpartners Politie, de waterschappen, LTO Noord, Staatsbosbeheer, Groninger Landschap en Platform Veilig Ondernemen (PVO) om samen te werken aan een informatiebeeld van het buitengebied van onze gemeente.
- ✓ De eerste stap was om het aantal adressen in het buitengebied in kaart te brengen. Daarna hebben we verder ingezoomd op de agrarische bedrijven. Vervolgens zijn alle 144 agrarische bedrijven in het buitengebied bezocht. Deze bevinden zich met name rondom Ten Boer en ten zuiden van Haren.
- ✓ Tijdens de erfbezoeken ontvingen we ruim twintig meldingen die uiteenlopen van kapotte straatverlichting tot verdachte voertuigbewegingen. Uit overleg met de politie blijkt dat deze meldingen geen aanleiding geven voor nader onderzoek.
- ✓ De bezoeken zijn over het algemeen positief ervaren door de bezochte inwoners. Vrijwel alle bezochte agrariërs hebben beelden bij de term ondermijning. Uit de gesprekken blijkt verder dat de meeste boeren aangeven dat ze geen kennis hebben van signalen die duiden op mogelijke criminele activiteiten in hun omgeving. Met grote regelmaat wordt ook het ongenoegen over het landelijk landbouwbeleid geventileerd door de bezochte agrariërs.

Buitengebied

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ➔ We stemmen opgehaalde informatie af met netwerkpartners ter toetsing. Hebben we hetzelfde beeld? Zien wij zaken over het hoofd?
- ➔ We organiseren een terugkoppeling voor agrariërs.
- ➔ Nieuwe signalen lopen we uit en indien nodig treffen we gepaste maatregelen.
- ➔ We verstevigen ons bondgenotennetwerk in het buitengebied.
- ➔ Als volgende stap brengen we leegstaande objecten in het buitengebied in kaart.
- ➔ In het kader van de regionale aanpak, werken we samen met de andere Groningse gemeenten, de Provincie en waterschappen om gemeentegrensoverschrijdende signalen van ondermijning samen op te pakken.

'Wat fijn dat jullie ons niet vergeten en ook hier in het buitengebied langskomen.'

Drugs

Wat betreft de productie van drugs, lijkt in de gemeente de focus te liggen op cannabis. Wat betreft gebruik van drugs scoort Groningen ook op cocaïne en 3- en 4-MMC. Dit blijkt uit rioolwateronderzoek (2024). De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit vraagt om een langdurige en consistente aanpak. Een continuering van de aanpak van de afgelopen jaren is hierbij essentieel, terwijl we ook nieuwe instrumenten willen benutten om de drugscriminaliteit in Groningen te begrenzen en in te perken.

Panden tijdelijk gesloten

2023:

14

2024:

15

Aantallen sluitingen, waarschuwingen en lasten in geval van drugs in woning. Bij een waarschuwing wordt vaak hulpverlening betrokken om de kans op herhaling te verkleinen.

In 2024 is 3 keer een last onder dwangsom opgelegd voor het dealen van drugs op straat. In 2025 zijn tot nu toe 4 procedures gestart, ook voor het dealen van drugs op straat.

Waarschuwingen gegeven

2023:

10

2024:

12 +2 Last onder dwangsom

Belangrijkste bevindingen

- De burgemeester heeft 29 panden waar drugs is aangetroffen gesloten in de afgelopen twee jaar.
- Bij het inzetten van bevoegdheden is telkens de menselijke maat als maatstaf gehanteerd; zo is bijvoorbeeld in ruim zestig procent van de pandsluitingen ook hulpverlening besproken.
- We hebben een regionale samenwerking opgezet om het Henneppenconvenant te actualiseren.
- We dragen blijvend bij aan het vergroten van de kennis van bestuurlijke bevoegdheden bij netwerkpartners.
- We zijn, samen met negen andere gemeenten in Nederland, gestart met het experiment 'Gesloten coffeeshopketen'.

Drugs

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- We zitten vooraan bij nieuwe ontwikkelingen, zowel regionaal als landelijk.
- We actualiseren samen met netwerkpartners het Regionale Henneconvenant.
- We starten een bestuurlijk traject na het aantreffen van drugs in panden. Dit kan leiden tot een tijdelijke sluiting van het pand, maar ook tot maatwerk zoals de inzet van hulpverlening bij betrokkenen.
- We nemen deel aan het 'Experiment gesloten coffeeshopketen' om te onderzoeken of geregleerde productie, distributie en verkoop van cannabis mogelijk is. Hierbij wordt ook onderzoek gedaan naar wat de effecten zijn van regulering op drugscriminaliteit.
- We experimenteren met de inzet van de last onder dwangsom teneinde straathandel in drugs te verminderen. Wat heeft dit opgeleverd?

Drugs

Wat hebben we gedaan?

- ✓ We ontvingen in 2023 en 2024 in totaal 53 bestuurlijke rapportages van de politie. Dit heeft geleid tot onder meer tijdelijke sluiting van panden, lasten onder dwangsom, waarschuwingen en hulpverleningstrajecten.
- ✓ Om de informatiedeling beter te stroomlijnen en vlotter te laten verlopen, nemen wij, samen met het CCV, Politie en OM, deel aan een landelijke denktank die zich buigt over verbeteringen van dit proces.
- ✓ We hebben een aantal bijeenkomsten georganiseerd voor de politie om de samenwerking tussen de gemeente en de politie te verbeteren. Wij hebben de bestuurlijke mogelijkheden toegelicht en uitgelegd welke informatie nodig is om onze bevoegdheden in te zetten. Het is een voortdurend proces om de bestuurlijke mogelijkheden onder de aandacht te brengen bij netwerkpartners.
- ✓ Wij zitten in een regionale werkgroep waarin ook de provincies Drenthe, Friesland en Groningen, politie en OM zijn vertegenwoordigd. We werken aan de actualisering van het hennepconvenant. We willen graag de reikwijdte van dit convenant verbreden zodat in de toekomst ook harddrugs hieronder vallen. Op dit moment onderzoeken we ook of er nog andere partners zijn die hier een rol in hebben.
- ✓ Onze gemeente doet mee aan het experiment gesloten coffeeshopketen. Doel van dit experiment is om een gesloten keten van teelt tot en met de verkoop te organiseren. Door de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn tien telers aangewezen die alleen leveren aan coffeeshops in deelnemende gemeenten. 7 april 2025 startte de experimenteerfase en mogen de coffeeshops in onze gemeente alleen nog hennep en hasjesj van deze aangewezen gereguleerde telers kopen en verkopen. Het experiment duurt in ieder geval vier jaar.
- ✓ Na aantreffen van een handelshoeveelheid drugs in een pand treden wij in eerste instantie handhavend op. Handhaven doen we bijvoorbeeld door oplegging van een bestuurlijke maatregel, zoals een last onder bestuursdwang of last onder dwangsom. In sommige gevallen leggen we niet een bestuurlijke maatregel op, maar proberen we zodanige inzet te plegen dat herhaling wordt voorkomen. Bijvoorbeeld door naast een waarschuwing ook in te zetten op hulpverlening. Iedere situatie is anders en steeds weer is een belangenafweging hierin noodzakelijk. We werken hierin nauw samen met WIJ Groningen.

Drugs

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ➔ We blijven optreden tegen drugshandel waarbij we de gevolgen van ons optreden voor de betrokkene niet uit het oog verliezen.
- ➔ We kunnen op dit moment nog niet concluderen of de maatregelen last onder dwangsom inderdaad leiden tot het terugdringen van drugsoverlast op straat. Daarom gaan we door met de inzet, vooral in overlastgebieden of bij dealers die al vaker bijvoorbeeld een boete hebben gehad.
- ➔ We blijven ons actief inzetten om de samenwerking met netwerkpartners te verbeteren, met name op het punt van informatiedeling en duiding van de bestuurlijke mogelijkheden.
- ➔ Met de omliggende gemeenten voeren we verkennende gesprekken over het coffeeshopbeleid. Wij nemen het voortouw bij het uitwisselen van kennis en ervaringen.

- ➔ We komen met een voorstel om het coffeeshopbeleid te wijzigen. We nemen daarin onder meer de kwalitatieve selectieprocedure op en een mogelijkheid voor tijdelijke exploitatie bij onvoorziene omstandigheden waarbij een exploitant wegvalt.

- ➔ We doen onderzoek naar de vraag welk aantal coffeeshops voor onze gemeente passend is en in welke mate spreiding van het aanbod wenselijk is.

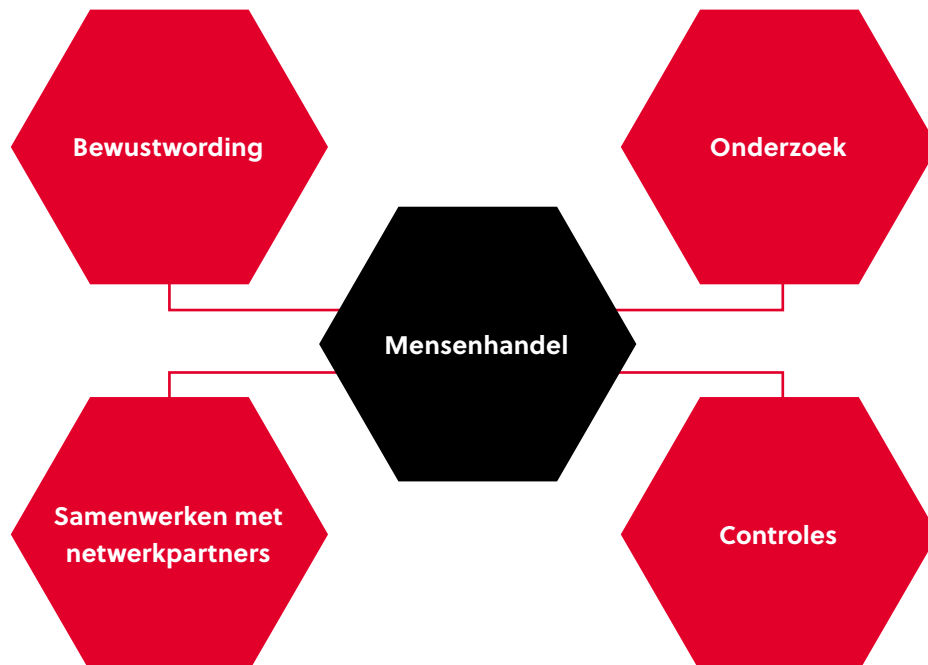
Een meneer verhuurt via marktplaats zijn zolderkamer. In deze kamer wordt veel harddrugs en bijbehorende voorwerpen aangetroffen. De standaard werkwijze is om bij handelshoeveelheden drugs de woning tijdelijk te sluiten. Deze meneer bleek echter ernstig ziek waardoor hij zowel fysiek als mentaal zeer kwetsbaar is. In plaats van alleen sluiting is in dit geval daarom samen met hulpverlening een andere woning gezocht met als voorwaarde dat hij hulp moet accepteren.

(stockfoto ter illustratie)

Mensenhandel

In de kern gaat mensenhandel om het dwingen van mensen tot arbeid, criminaliteit of seksuele diensten, zodat een derde daar (grof) geld aan kan verdienen. Mensenhandel maakt een grote inbreuk op de individuele vrijheid van mensen en is daarmee een van de meest ernstige en complexe vormen van ondermijnende criminaliteit. Slachtoffers van mensenhandel zijn vaak kwetsbaar en leggen niet snel een verklaring af. Hierdoor blijft mensenhandel vaak onder de radar.

De aanpak van mensenhandel kent vier pijlers:

Belangrijkste opbrengsten

- Seksuele uitbuiting is de meest voorkomende vorm van mensenhandel in de gemeente Groningen, zo blijkt uit onderzoek van het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM).
- We zien in de gemeente Groningen een toename van het aantal meldingen van mensenhandel.
- Het aantal slachtoffers van mensenhandel dat wij doorgeleiden naar hulpverlening, neemt toe.
- Wij hebben een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan kennisdeling rond het thema mensenhandel, zowel binnen de gemeente als bij netwerkpartners. Hierdoor staat het thema goed op de kaart en weten we elkaar beter te vinden.

Mensenhandel

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- ✎ We geven bewustwordingstrainingen aan collega's en netwerkpartners zodat zij signalen van mensenhandel beter kunnen herkennen.
- ✎ We maken ook onze inwoners bewust van de signalen van mensenhandel. Ook hiervoor geven wij trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten.
- ✎ We zetten de app MYinfoNL in om arbeidsmigranten te informeren over hun rechten in Nederland.
- ✎ We bespreken signalen van mensenhandel met de politie en het Zorg- en Veiligheidshuis en voeren samen met netwerkpartners, zoals de politie en de arbeidsinspectie, controles uit.
- ✎ We doen onderzoek naar de verschillende vormen van mensenhandel. Dit doen we samen met het RIEC (onderzoek naar arbeidsuitbuiting) en het CKM (onderzoek naar seksuele en criminele uitbuiting).
- ✎ We creëren een barrièremodel op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten om mensenhandel te voorkomen en hun positie te versterken. Zo voeren we onder meer samen met de Pandenbrigade controles uit.
- ✎ We passen de Wet Bibob toe op exploitatievergunningen voor seksbedrijven.

Mensenhandel

Wat hebben we gedaan?

- ✓ We organiseerden trainingen voor afdelingen binnen de gemeente zoals burgerzaken en handhaving zodat deze collega's beter signalen van mensenhandel herkennen. Daarnaast bespraken we tijdens deze trainingen handelingsperspectieven waardoor de collega's adequate hulp kunnen bieden.
- ✓ Bij 8 integrale bestuurlijke controles in 2024 is ook gekeken naar mogelijke signalen van mensenhandel. Bij meerdere controles zijn inderdaad signalen van mogelijke mensenhandel waargenomen. De opsporingsdienst van de NLA, die standaard meegaat met deze controles, doet (strafrechtelijk) onderzoek naar deze signalen.
- ✓ In samenwerking met ons Zorg en Veiligheids-huis voeren we regie op casuïstiek rondom mensenhandel.
- ✓ Bij situaties van onvergonde prostitutie en mogelijke seksuele uitbuiting, hebben we in 2024 enkele malen een bestuurlijke maatregel opgelegd aan de faciliteerder(s).
- ✓ We hebben in oktober 2024 een congres georganiseerd over criminele uitbuiting.
- ✓ Het CKM heeft in 2024 voor ons onderzoek gedaan naar seksuele en criminele uitbuiting in de gemeente Groningen. In focusgroepen, die zijn samengesteld uit medewerkers van zorginstellingen en van andere organisaties die met personen in aanraking komen die in zorginstellingen verblijven, hebben we door het CKM geleide gesprekken gevoerd. Op deze manier hebben we informatie opgehaald over onder meer daders, slachtoffers en modus operandi.
- ✓ In juni 2025 organiseren we een studiedag voor zorginstellingen en andere netwerkpartners waar we de uitkomsten van de focusgroepen bespreken en waar wederom informatie wordt opgehaald. Het CKM schrijft aan de hand van alle opgehaalde informatie een white paper waar de uitkomsten in staan en beschrijft handvatten om uitbuiting terug te dringen. De directie Maatschappelijke Ontwikkeling heeft in een eerder stadium de resultaten van het onderzoek uit 2024 gedeeld met de raad.

Mensenhandel

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ➔ We laten een training ontwikkelen voor ouders om signalen van criminele uitbuiting bij hun kinderen te herkennen en om handvatten te geven om hiermee om te gaan. Deze training bieden we aan ouders in onze gemeente aan.
- ➔ We werken in casuïstiek nauw samen met het Zorg- en Veiligheidshuis aan een actueel beeld van de voorliggende situatie teneinde op basis hiervan de juiste interventies te kunnen inzetten.
- ➔ We ondernemen blijvend activiteiten om het thema mensenhandel op de kaart te zetten. Zo organiseren we ook in 2025 weer een studiedag voor netwerkpartners en interne collega's en zijn we continu in gesprek met professionals in het veld.
- ➔ Samen met het RIEC en andere netwerkpartners waaronder de politie, verkennen we de mogelijkheden om onderzoek te doen naar de situatie van arbeidsmigranten in de gemeente Groningen. We breiden dit onderzoek op termijn graag uit naar alle Groningse gemeenten.
- ➔ We blijven de Wet Bibob toepassen op exploitatievergunningen voor seksbedrijven.

Criminogene branches

Bedrijventerreinen

Met criminogene branches bedoelen we die branches die kwetsbaar zijn voor het faciliteren van georganiseerde criminaliteit, het plegen van strafbare feiten en het gebruik als dekmantel voor witwaspraktijken. Bedrijfstakingen waar veel contant geld in omgaat en waarin de waarde en levering van diensten en/of producten moeilijk objectief zijn vast te stellen, zijn voor ondermijnende criminaliteit erg aantrekkelijk. Voorbeelden hiervan zijn de horeca-, telefonie, schoonheids- en autobranche.

“Wat een gedoe dat jullie zo onverwacht langskomen voor een controle, maar wel goed dat jullie dit doen.”

Belangrijkste opbrengsten bedrijventerreinen:

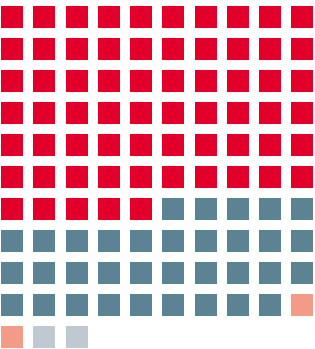
- Veel ondernemers op bedrijventerreinen herkennen niet de mogelijke signalen van ondermijning.
- Inbraak, de aanwezigheid van verdachte personen, onveilig gevoel rondom het openen en sluiten van het bedrijf en digitale veiligheid worden door ondernemers op het bedrijventerrein Zuidoost genoemd als meest voorkomende thema's.

Criminogene branches

Wet Bibob en bestuurlijke controles

2023:

103 Bibob-onderzoeken

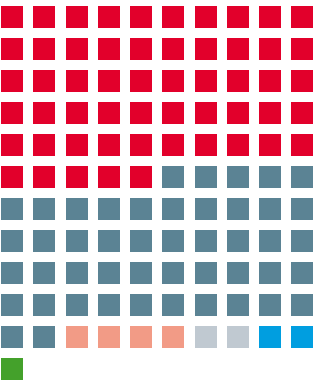
- 65 bouwvergunningen
- 34 alcoholvergunningen
- 2 seksbedrijfvergunningen
- 2 vastgoedtransacties

3 vergunningen geweigerd

1 verleend onder voorwaarden

2024:

109 Bibob-onderzoeken

- 58 omgevingsvergunningen
- 47 alcoholvergunningen
- 4 seksbedrijfvergunningen
- 2 exploitatieverg. coffeeshop
- 2 vastgoedtransacties
- 1 zorgaanbesteding

2 vergunningen geweigerd

2 vergunningen ingetrokken

1 verleend onder voorwaarden

2025 (peildatum 7 maart):

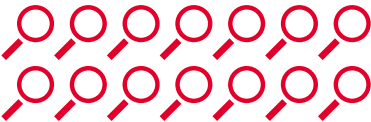
40 Bibob-onderzoeken

- 18 afgeronde onderzoeken:
- 8 omgevingsvergunningen
- 6 alcohol- en exploitatievergunningen
- 4 exploitatievergunningen
- 22 lopende onderzoeken

2024:

14 Bestuurlijke controles

Branches & netwerkpartners	
Horeca: 	- Gemeente Groningen (OOV, THOR, SR, Horeca) - Arbeidsinspectie - UWV - Politie (AVIM) - NVWA
Garageboxen: 	- Gemeente Groningen (OOV, VTH) - Politie - Douane
Meikermis: 	- Gemeente Groningen (OOV, VTH-milieu) - NVWA, Arbeidsinspectie - REAKT
Maaltijdbezorgers: 	- Gemeente Groningen (OOV) - Arbeidsinspectie - Politie (AVIM)
Locatiegericht: 	- Gemeente Groningen (OOV, VTH, BRP, woontoezicht) - Politie (AVIM) - ODG (milieu)

Criminogene branches

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- ✎ We brengen, samen met netwerkpartners, in kaart waar de criminele bedrijvigheid plaatsvindt.
- ✎ We onderzoeken samen met andere gemeenten nieuwe mogelijkheden voor het terugdringen van ondermijning binnen de City Deal Dynamische Binnensteden.
- ✎ We brengen in kaart welke bedrijventerreinen mogelijke brandhaarden zijn voor ondermijning.
- ✎ We voeren samen met onze netwerkpartners bestuurlijke controles uit.
- ✎ We willen bedrijventerreinen weerbaar maken tegen ondermijnende criminaliteit. Daarom werken we inmiddels samen met het Platform Veilig Ondernemen om op bedrijventerreinen een publiek-private samenwerking te realiseren.

Criminogene branches

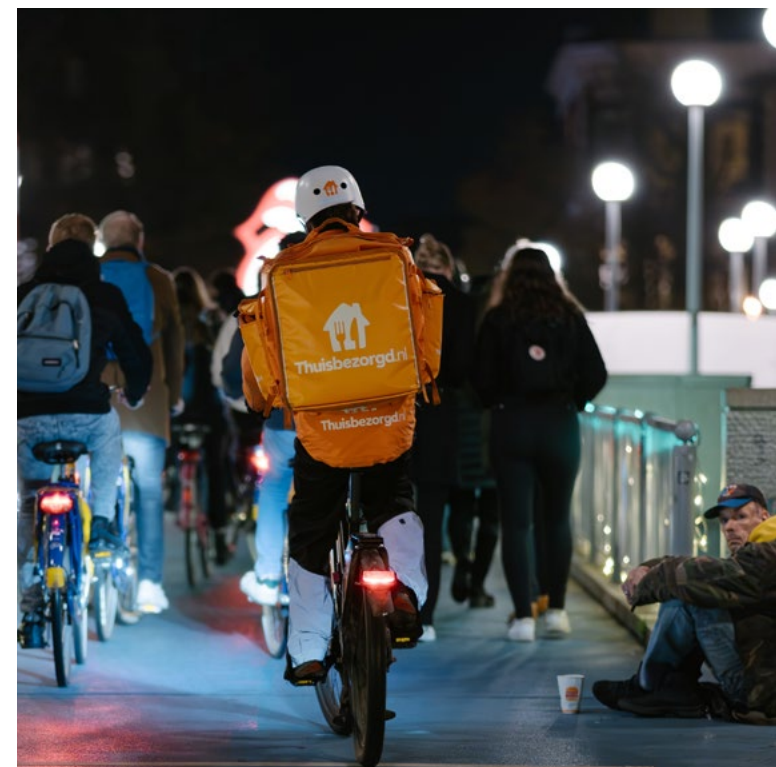
Wat hebben we gedaan

- ✓ Per 1 januari 2025 is de exploitatievergunning horeca weer onderdeel van de APV.
- ✓ In 2023 en 2024 hebben we in totaal 212 Bibob-onderzoeken uitgevoerd. In 2025 zijn inmiddels 18 onderzoeken afgerond en lopen er op dit moment 22.
- ✓ Uiteindelijk zijn in 2023 3 vergunningen geweigerd en is 1 vergunning verleend met voorschriften. In 2024 zijn 2 vergunningen geweigerd, 2 zijn ingetrokken en 1 vergunning is verleend met voorschriften. Het Landelijk Bureau Bibob is in 2023 en 2024 in totaal om 15 adviezen gevraagd.
- ✓ In 2024 hebben we, samen met onze netwerkpartners, 14 integrale bestuurlijke controles uitgevoerd in verschillende branches. De verschillende branches betroffen afgelopen jaar voornamelijk de horeca, detailhandel, garageboxen, garagebedrijven, maaltijdbezorgers, kermis, en controle op woonsituaties. We hebben samen met onze netwerkpartners zoals de Douane, Politie, Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), Omgevingsdienst Groningen, Rijkswegverkeer (RDW), Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) deze controles in verschillende samenstellingen uitgevoerd.
- ✓ We zijn een duurzaam samenwerkingsverband gestart met vertegenwoordigers van bedrijvenverenigingen Zuidoost, Politie, brandweer, beveiligingsbedrijf CRUON, Platform Veilig Ondernemen en vanuit de gemeente Groningen: EZ, Veiligheid en Parkeerhandhaving. In dit samenwerkingsverband wisselen we signalen van ondermijning uit en voeren we samen schouwen uit en bewustwordingsactiviteiten.
- ✓ In 2024 zijn we begonnen om ondermijningssignalen op bedrijventerreinen in kaart te brengen. Zo hebben we onder meer bedrijventerreinen bezocht en gesproken met ondernemers. Het bedrijventerrein Zuidoost was als eerste aan de beurt. Samen met de hierboven genoemde netwerkpartners zijn 4 schouwen uitgevoerd in 2024. In 2025 staan nog 6 schouwen gepland, verspreid over bedrijventerreinen in de stad.
- ✓ Uit gesprekken met bezochte ondernemers op bedrijventerreinen blijkt dat zij weinig beeld hadden bij signalen van ondermijning. Daarom investeren we ook verder in bewustwording bij ondernemers.

Criminogene branches

Wat gaan we doen 2026-2028?

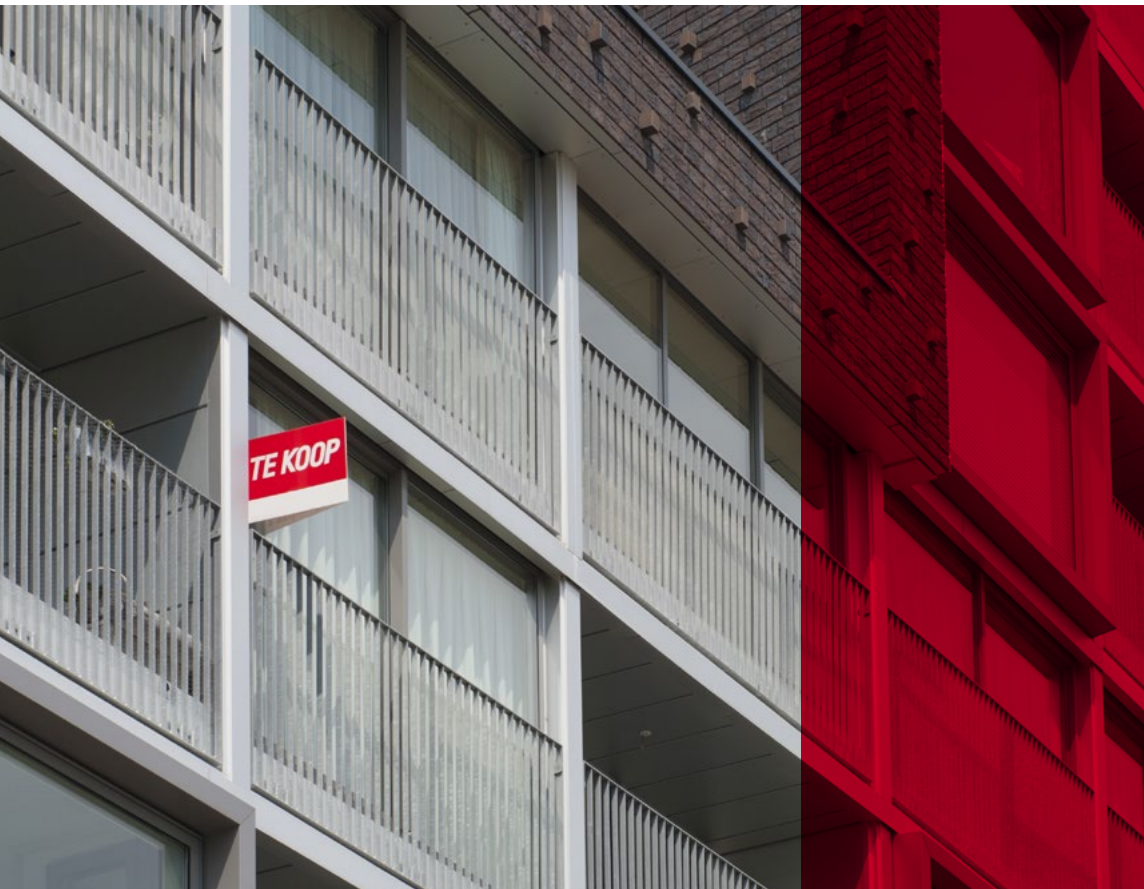
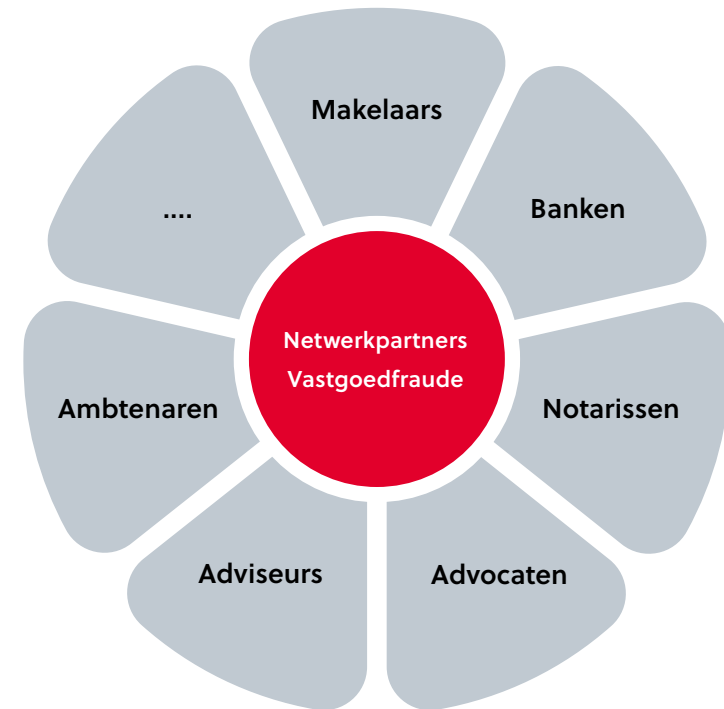
- ➔ We passen de Wet Bibob toe bij het thema zorg. Hierbij volgen we de inkoopkalender.
- ➔ Verder bereiden we invoering van Bibob voor bij aanbestedingen, subsidies en milieuvergunningen.
- ➔ Met de politie, het Openbaar Ministerie en het RIEC werken we aan het verder optimaliseren van de informatievoorziening vanuit de strafrechtketen ten behoeve van Bibob-toepassing.
- ➔ In 2025 is het regionaal interventieteam (RIT), als onderdeel van de Groningse norm, begonnen. Met de negen andere gemeenten in onze provincie werken we in dit RIT samen met een flexibel inzetbaar en regionaal werkend interventieteam. Met de komst van dit RIT worden ongeveer 7 controles per jaar extra uitgevoerd in onze gemeente. Daarnaast blijven we ook als gemeente zelf integrale bestuurlijke controles organiseren. Dit zijn er komende periode minstens 10 per jaar.
- ➔ We ontwikkelen met de politie en Veilig ondernemend Groningen ondermijningskaarten voor bedrijventerreinen. Met deze kaarten brengen we criminele bedrijvigheid in kaart. Dat betekent dat informatie van zoveel mogelijk netwerkpartners wordt gecombineerd om zo een volledig beeld, een ondermijningskaart, van bedrijventerreinen te maken. Op basis van dit beeld kunnen we bestuurlijke maatregelen treffen, indien nodig.
- ➔ We zetten samen met Stadsontwikkeling via het programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen vol in op bewustwording bij ondernemers op bedrijventerreinen. Dit doen we onder meer door ondernemers te bezoeken, ondermijningssignalen te bespreken en ondernemers een handelingsperspectief te bieden in geval van vermoedens van ondermijning. Zo hopen we de meldingsbereidheid onder ondernemers te verhogen.
- ➔ We continueren het schouwen van bedrijventerreinen met netwerkpartners
- ➔ Met het Ministerie van Binnenlandse Zaken werken we aan het project Zicht op Ondermijning. Binnen dit project ontwikkelen we nieuwe instrumentarium om beter zicht te krijgen op welke wijken afwijkend zijn van de rest van de gemeente op ondermijningsgevoelige thema's.

Vastgoedfraude

Vastgoedinvesteringen zijn een eenvoudig middel om crimineel verkregen vermogen wit te wassen. Daarbij kan een machtspositie worden gecreëerd en kunnen beroepsgroepen als makelaars, notarissen, ambtenaren en adviseurs worden gecorrumpeerd. De opgebouwde machts- en vastgoedposities bieden vervolgens kansen om het vermogen legaal uit te bouwen, met nieuwe investeringen die kunnen worden verantwoord uit opbrengsten van verhuur en verkoop. De vastgoedsector biedt daarnaast mogelijkheden om geld wit te wassen bij verbouwingen en bij (frequente) doorverkoop.

Het beginnende netwerk rondom vastgoedfraude. Dit netwerk wordt in de komende jaren uitgebreid en verstevigd.

Belangrijkste opbrengsten

- Meerdere vastgoedondernemers komen op dit moment niet meer in aanmerking voor nieuwe vergunningen binnen de gemeente Groningen. Dit is een gevolg van de toepassing van de Wet Bibob en uitgevoerde controles.
- We hebben een eerste stap gezet richting een duurzame samenwerking met netwerkpartners.

Vastgoedfraude

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- ✎ We werken aan een intensivering van de publiek-private samenwerking op lokaal niveau. Met deze samenwerking willen we een vollediger beeld krijgen van de kwetsbaarheden voor criminaliteit met vastgoed.
- ✎ We voeren samen met de regio een vastgoedcampagne van Meld Misdaad Anoniem, waarbij wij tijdens de campagne een coördinerende rol hebben voor de regio. Het doel van de campagne is om het bewustzijn rond misstanden in de vastgoedbranche te vergroten en om een veilige meldplek te bieden. Hierbij richten we ons specifiek op zakelijke makelaars, ondernemersverenigingen en verhuurders van bedrijfsgebouwen op bedrijventerreinen.
- ✎ We doen, via het RIEC en samen met netwerkpartners, onderzoek naar de omvang van vastgoedcriminaliteit.

- ✎ We pakken wanpraktijken aan door met de Pandenbrigade controles uit te voeren op het juiste gebruik van vastgoed en de naleving van vergunningen en het bestemmingsplan.

- ✎ We gebruiken de Wet Bibob bij aanvragen voor omgevingsvergunningen en bij gemeentelijke vastgoedtransacties om te voorkomen dat wij onbedoeld criminele activiteiten faciliteren.

Vastgoedfraude

Wat hebben we gedaan

- ✓ De afgelopen jaren hebben we meerdere bijeenkomsten georganiseerd om de samenwerking tussen netwerkpartners en publieke en private partijen op lokaal niveau te versterken. We wilden beter inzicht krijgen in de kwetsbaarheden op het gebied van vastgoed en ondermijning.
- ✓ Lokaal is inmiddels een beginnend netwerk opgebouwd. Hierin zitten verschillende stakeholders, zoals makelaars, banken, notarissen, advocaten, ambtenaren en adviseurs. Het doel van dit netwerk is om samen een volledig beeld van de risico's in de vastgoedsector te maken.
- ✓ We hebben verschillende initiatieven genomen om het bewustzijn van misstanden in de vastgoedsector te vergroten. Zo werkten we in de tweede helft van 2024 mee aan een gezamenlijke vastgoedcampagne van Meld Misdaad Anoniem (M.). Deze campagne is gericht op makelaars, verhuurders en andere vastgoedprofessionals, en heeft als doel om deze doelgroepen alert te maken op signalen van ondermijning, zoals verdachte betalingen of activiteiten. De nadruk ligt op bedrijventerreinen, waar dergelijke misstanden vaak voorkomen. Vastgoedprofessionals werden gestimuleerd om verdachte situaties anoniem te melden bij M.
- ✓ Samen met andere netwerkpartners controleren we of vastgoed op de juiste manier wordt gebruikt en of vergunningen en bestemmingsplannen worden nageleefd. Onder meer de Pandenbrigade voert deze controles uit. Deze brigade richt zich specifiek op mogelijke misstanden in de vastgoedsector. Daarnaast wordt de Wet Bibob toegepast bij aanvragen voor omgevingsvergunningen en gemeentelijke vastgoedtransacties.

Vastgoedfraude

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ➔ We blijven, samen met onze netwerkpartners, controles uitvoeren om misstanden in de vastgoedsector te voorkomen. Ook de Wet Bibob passen we de komende jaren toe bij de aanvragen van omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties.
- ➔ We gaan meer relevante partijen en branches betrekken bij het netwerk voor de aanpak van ondermijning in de vastgoedsector.
- ➔ Omdat de omvang van vastgoedcriminaliteit nog niet volledig duidelijk is, gaan we hier onderzoek naar doen. We werken samen met het RIEC Noord-Nederland aan diverse (fenomeen)onderzoeken en initiatieven gericht op vastgoedcriminaliteit.
- ➔ Het is een continu proces om bewustwording rond misstanden in de vastgoedsector te vergroten, dus ook de komende jaren doen we dit. We betrekken daarom vastgoedeigenaren, makelaars en andere relevante partners actief bij dit thema. Zo kunnen we eerder en effectiever ingrijpen.
- ➔ De vastgoedcampagne van MMA loopt voorlopig nog door.
- ➔ Daarnaast brengen we binnen de gemeentelijke organisatie beter in kaart waar signalen van misstanden in de vastgoedsector binnenkomen. Nu is die informatie vaak nog verspreid over verschillende afdelingen. We krijgen een vollediger beeld als we deze signalen op de juiste manier verzamelen en vervolgens kunnen duiden.

Zorgfraude

Zorgfraude wordt meestal niet gepleegd door mensen die zorg ontvangen, maar door zorgaanbieders die op de markt zijn gekomen om te frauderen. Deze fraudeurs handelen opzettelijk misleidend binnen het zorgdomein waarbij doelbewust in strijd met de regels wordt gehandeld met het oog op eigen of andermans gewin.

Het pgb-fraudebarrièremodel van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid (CCV) heeft 29 barrières geclusterd rond deze zeven chronologische fases:

Het oprichten van een zorgbedrijf

Het werven van cliënten

Het aanvragen van een zorgbudget

Het toekennen van het zorgbudget

Het uitkeren van het zorgbudget

Het verlenen van de zorg

De administratieve verantwoording

Belangrijkste opbrengsten

- 🚩 23 van de 29 interventies uit het PGB barrièremodel worden toegepast door de gemeente.
- 🚩 De pilot Zorgbrigade is gestart.
- 🚩 De contouren van het specifieke actieplan Zorgfraude zijn bepaald.

Zorgfraude

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- We maken een analyse van onze werkprocessen met behulp van het PGB barrièremodel dat door de VNG is ontwikkeld.
- We doen in samenwerking met de Directie Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) onderzoek naar de omvang van zorgfraude. In dit onderzoek nemen we naar aanleiding van meldingen gecontracteerde zorgaanbieders onder de loep.
- We onderzoeken de mogelijkheden van de Wet Bibob binnen de zorgsector.

Wat hebben we gedaan?

- ✓ We hebben samen met WIJ Groningen onze processen voor zorgverlening via pgb getoetst aan het door de VNG ontwikkelde barrièremodel om pgb-fraude te bestrijden. We concluderen dat onze werkwijze in grote lijnen up to date is. Op twee onderdelen is nog verbetering mogelijk en hier werken we aan.
- ✓ Vanuit onze directie Veiligheid is er een casustafel ondermijning. Dit is een frequent multidisciplinair overleg om gemeentelijke casuïstiek te onderzoeken en aan te pakken. De toezichthouder WMO/Jeugd sluit ook aan bij dit overleg is aangesloten bij de gemeentelijke casustafel ondermijning.
- ✓ Verder zijn we begonnen met de pilot Zorgbrigade. Doel van deze pilot is om beter zicht te krijgen op meldingen en signalen van zorgfraude binnen de gemeente en om tegelijkertijd de samenwerking intern te bevorderen.
- ✓ Samen met onze netwerkpartners werken we aan een actieplan Zorgfraude voor de gemeente Groningen. In de zomer van dit jaar bieden wij dit plan aan de raad aan.
- ✓ In 2024 hebben we de Wet Bibob tweemaal toegepast bij aanbestedingen binnen de zorgsector.

Zorgfraude

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ✎ De ervaringen met het toepassen van de Wet Bibob gaan we gebruiken bij de verdere ontwikkeling en implementatie van de aanpak zorgfraude binnen onze gemeente.
- ✎ We gaan het Actieplan zorgfraude voor onze gemeente uitvoeren. Als onderdeel van dit actieplan gaan we in gesprek met zorgaanbieders over zorgfraude en de preventie ervan.
- ✎ We zitten met het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan tafel voor het ontwikkelen van het dashboard Zicht op Zorg. Dit landelijke dashboard brengt op wijkniveau in kaart welke factoren een rol spelen bij zorgfraude. Dit gebeurt onder de paraplu van het landelijke project Zicht op Ondermijning.

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Onze maatschappij raakt steeds verder gedigitaliseerd en nieuwe technologieën ontwikkelen zich razendsnel. Dit geeft voordelen, maar deze digitale afhankelijkheden maken ons ook kwetsbaar voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Deze vormen van criminaliteit raken steeds meer mensen. Inmiddels zijn er ongeveer net zoveel slachtoffers van online als van offline criminaliteit.

Aantal klassen deelgenomen aan training Hackshield (digitale weerbaarheid)

schooljaar 2022-2023:

17

schooljaar 2023-2024:

37

schooljaar 2024-2025:

47

Met het programma 'HackShield in de Bieb' hebben we sinds 2022 ruim 250 basisschoolleerlingen getraind in hun online weerbaarheid en gewerkt aan hun kennis van online risico's.

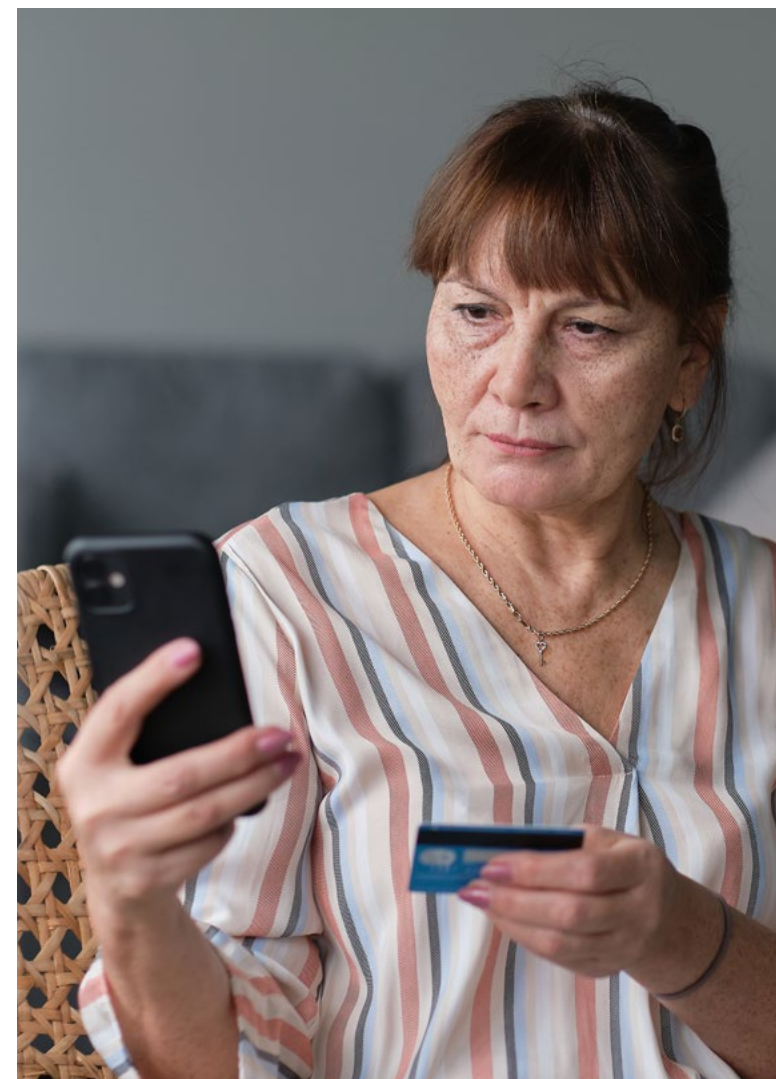
Belangrijkste opbrengsten

- Ruim 250 basisschoolleerlingen zijn getraind in hun online weerbaarheid.
- Er zijn meerdere bewustwordingsprogramma's opgezet, samen met sociale partners, zowel gericht op jongeren als senioren.
- We werken nadrukkelijk samen op regionaal niveau in het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg, op het thema Digitale Veiligheid. Dit doen we langs vijf thematische sporen, waaronder cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Wat hadden we beloofd 2023-2026?

- ✎ We maken basisschoolleerlingen bewust van online risico's en verbeteren hun weerbaarheid door het inzetten van de programma's HackShield en 'HackShield in de Bieb'.
- ✎ We zetten in op bewustwording en weerbaarheid onder de doelgroepen jeugd en het mkb en we oriënteren ons op weerbaarheidsinterventies voor andere groepen die kwetsbaar zijn voor (de gevolgen van) cybercriminaliteit zoals bijvoorbeeld senioren.
- ✎ We participeren in een fenomeenonderzoek van het RIEC dat als doel heeft inzicht te bieden in cybercriminele jeugdnetswerken in Noord-Nederland en mogelijkheden aan te dragen voor een integrale aanpak daarvan voor lokale veiligheidscoalities.
- ✎ We versterken onze informatiepositie over wat er online speelt in de gemeente door een nauwe samenwerking op te zetten tussen boa's, OOV en de Digitaal Wijkagent in de nieuw opgerichte digikamer.
- ✎ Binnen het programma Preventie met Gezag investeren we in een netwerk van jeugd- en veiligheidsprofessionals die binnen hun organisaties aandacht hebben voor het thema digitale veiligheid.
- ✎ We blijven inzetten op regionale samenwerking op het thema Digitale Veiligheid in Noord-Nederland binnen de werkgroep cyber van het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO).

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Wat hebben we gedaan?

- ✓ Binnen het RBPO Noord-Nederland werken we samen in de ambtelijke werkgroep cyberveiligheid aan de vier sporen van de cyberwegenkaart: online aangejaagde ordeverstoringen, eigen huis op orde, cyberincidenten- en crisis en cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. We hebben daar een vijfde spoor aan toegevoegd, namelijk evenementen. We werken aan deze sporen met een netwerkbenadering. Dat betekent dat elk spoor een kwartiermaker heeft voor de regio, als aanvulling op een regionale aanjager die gemeenten in Noord-Nederland ondersteunt op het gebied van digitale veiligheid.
- ✓ We werken met onze regionale netwerkpartners samen aan de hand van een gezamenlijke activiteitenkalender. Dat zorgt voor een betere afstemming en een gestructureerde samenwerking.
- ✓ Eind 2024 is een eerste cyberoefendriehoek gedraaid.
- ✓ Met het programma HackShield in de Bieb hebben we sinds 2022 ruim 250 basisschoolleerlingen getraind in hun online weerbaarheid en gewerkt aan hun kennis van online risico's (schooljaar 2022- 2023: 17 klassen, schooljaar 2023 -2204: 37 klassen en schooljaar 2024-2025: 47 klassen).
- ✓ De Agenda Digitale Veiligheid 2025-2028 is geactualiseerd. De Lokale Driehoek heeft vier focuspunten vastgesteld voor de aanpak online criminaliteit, namelijk slachtofferpreventie, daderpreventie, opsporing & vervolging en verstoring.
- ✓ We hebben meerdere bewustwordings-programma's opgezet, samen met onder meer WIJ Groningen, Humanitas en de Politie. Een aantal daarvan was specifiek gericht op senioren en een aantal had vooral jongeren als doelgroep. Zo bezochten we met de Escaperoombus Cyber verschillende middelbare scholen in de gemeente en hebben zo het thema sextortion onder de aandacht gebracht.
- ✓ Ook hebben we bijeenkomsten en workshops georganiseerd voor professionals uit het veld. Onder meer over online aangejaagde ordeverstoringen.

Een leerkracht, nadat hij met zijn klas mee heeft gedaan aan Hackshield in de Bieb: "Mijn leerlingen waren erg enthousiast. We hebben het thema desinformatie ook direct toegepast in onze groepspresentatie. Al met al zeer educatief."

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Wat gaan we doen 2026-2028?

- ✓ Zoals aangegeven staan de toekomstplannen ook in de nieuwe Agenda Digitale Veiligheid 2025-2028. De focuspunten die zijn vastgesteld door de Lokale Driehoek zijn ook opgenomen in het nieuwe Uitvoeringsplan van de directie Veiligheid (2025).
- ✓ We gaan door met het bewustwordingsprogramma Hackshield in de Bieb voor basisscholen. We trekken hierbij samen op met Forum Groningen.
- ✓ We werken samen de gemeenten Leeuwarden, Vlaardingen en Almere aan een campagne tegen het ronselen van geldezels, gericht op jongeren. Deze campagne start in de tweede helft van 2025.
- ✓ Een aantal van onze bewustwordingsprogramma's gaan we ook de komende periode herhalen. Denk hierbij aan de Escaperoombus maar ook de digipreventieweken samen met de Politie.
- ✓ Met het gebiedsteam Haren onderzoeken we hoe we senioren beter kunnen bereiken in het kader van slachtofferpreventie bankhelpdeskfraude.
- ✓ Vanuit Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid is budget vrijgemaakt voor digitale veiligheid. Dit besteden we onder meer aan onderzoek naar digitale mogelijkheden voor boa's en het versterken van de samenwerking rond de digikamer.
- ✓ We gaan, samen met het RIEC, verder met het onderzoek naar cybercriminele jeugdnetwerken in Noord-Nederland. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor een integrale aanpak van die netwerken.
- ✓ Binnen Preventie met Gezag meerdere bijeenkomsten georganiseerd en werkgroep gevormd. Het doel is om met deze werkgroep de cyber-interventies binnen Preventie met Gezag te ontwikkelen en af te stemmen.

